

757
Ν. ΤΖΕΛΕΠΗΣ
Γεωπόνος

Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΤΟΥ Ν. ΣΕΡΡΩΝ (ΑΣΤΙΚΟΥ, ΗΜΙΑΣΤΙΚΟΥ, ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ) ΑΠΟ ΤΟ 1913 ΜΕΧΡΙ ΤΟ 1981

Είσαγωγή

Σε πολλές χώρες της Δ. Ευρώπης κατά το 19ο αιώνα και κατά το πρώτο ήμισυ του 20ου αιώνα παρατηρήθηκαν ριζικές ανακατατάξεις στη διαμονή των κατοίκων. Η κίνηση αυτή, η οποία ενεργείται προς όφελος των πόλεων και προς ζημία της υπαίθρου, έλαβε γενικά την έκφραση της «αγροτικής εξόδου».

Θεωρείται σκόπιμο όπως, πριν αναλύσουμε στη μελέτη αυτή την εξέλιξη του πληθυσμού του Ν. Σερρών, καθοριστεί ή έννοια του αγροτικού πληθυσμού, δηλαδή του πληθυσμού των αγροτικών περιοχών.

Η Έθνική Στατιστική Υπηρεσία της Ελλάδος (Ε.Σ.Υ.Ε.) θεωρεί ως:

Άγροτικό πληθυσμό, τον πληθυσμό των δήμων και κοινοτήτων, των οποίων ο πολυπληθέστερος οικισμός έχει λιγότερους των 2.000 κατοίκων, εκτός από αυτούς που ανήκουν σε πολεοδομικό συγκρότημα.

Ημιαστικό πληθυσμό, τον πληθυσμό των δήμων και κοινοτήτων, των οποίων ο πολυπληθέστερος οικισμός έχει 2.000-9.999 κατοίκους, εκτός των ανηγόντων σε πολεοδομικό συγκρότημα.

Αστικό πληθυσμό, τον πληθυσμό των δήμων και κοινοτήτων, των οποίων ο πολυπληθέστερος οικισμός έχει 10.000 κατοίκους και άνω.

Στη Γαλλία, όπως και στη χώρα μας, θεωρείται αγροτικός πληθυσμός, αυτός που κατοικεί σε οικισμούς που αριθμούν κάτω των 2.000 κατοίκων, ενώ στην Αμερική κάτω των 2.500 κατοίκων.

Για τη μελέτη του θέματος που αναπτύσσεται λάβαμε υπόψη τους πιο πάνω όρισμούς της Ε.Σ.Υ.Ε. και τα ύφιστάμενα στοιχεία των απο-

γραφῶν της, ἡ τελευταία τῶν ὁποίων, ὡς γνωστό, ἔχει γίνει τὸ 1981.

Γιὰ τὴ σύγκριση τῶν στοιχείων τοῦ πληθυσμοῦ τοῦ Ν. Σερρῶν κατὰ κοινότητα καὶ ἐπαρχία κατὰ τὶς ἀπογραφές τοῦ 1920, 1928, 1940, 1951, 1961, 1971, 1981, ἔχει ληφθεῖ ἡ κατὰ τὸ ἔτος 1981 Διοικητικὴ διαίρεση τοῦ Ν. Σερρῶν, δηλαδή οἱ δήμοι καὶ οἱ κοινότητες ποὺ ἔχουν ἀπογραφεῖ κατὰ τὴν τελευταία ἀπογραφή. Οἱ οἰκισμοὶ ποὺ ὑπῆρχαν κατὰ τὶς προηγούμενες ἀπογραφές καὶ δὲν ἔχουν ἀπογραφεῖ στὴν τελευταία (1981) δὲν ἀναφέρονται. Γι' αὐτὸ τὸ ἄθροισμα τοῦ πληθυσμοῦ τους κατὰ ἐπαρχία καὶ νομὸ σὲ πολλές ἀπογραφές δὲ συμφωνεῖ μὲ τοὺς ἀριθμοὺς ποὺ ἀναγράφονται στὸν πίνακα 4. Ὁ συνολικὸς πληθυσμὸς τῶν ἐπαρχιῶν καὶ τοῦ νομοῦ σὲ ὅλες τὶς πιὸ πάνω ἀπογραφές ἔχει ἀναγραφεῖ σύμφωνα μὲ τὰ στοιχεῖα τῆς Ε.Σ.Υ.Ε.

Ἡ κατάσταση στὸ Ν. Σερρῶν ἐπὶ Τουρκοκρατίας

Μετὰ τὴν κατάκτηση τῆς Ἑλλάδας καὶ τοῦ Ν. Σερρῶν ἀπὸ τοὺς Τούρκους, ὄχι μόνον οἱ μεγάλες ἐκτάσεις τοῦ στέμματος καὶ τὰ τιμάρια τῶν Βυζαντινῶν καὶ ἄλλων ἐπιχωρίων ἀρχόντων, ἀλλὰ καὶ μικροῖδιοκτησίες ἀκόμα δημεύθησαν, ὅπου παρουσιάσθηκε ἀντίσταση, ἐκτὸς ἀπὸ μερικές ὄρεινές καὶ ἄγονες περιοχές, σύμφωνα μὲ τὴν ἀρχὴ πολέμου τοῦ Ἰσλαμικοῦ Δικαίου, κατὰ τὴν ὁποία *«πᾶσα χώρα τῶν ἀπίστων πολέμῳ ἀλωθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἰμάμη διανέμεται εἰς τοὺς πιστοὺς μετὰ τὴν ἀφαίρεση τοῦ νομίμου πέμπτου ἢ ἀναγνωρίζεται ἢ ἐπ' αὐτῆς ἐξουσία τῶν κατοίκων ἐπὶ πληρωμῇ κεφαλικοῦ φόρου διὰ τὰ ἄτομα καὶ ἐγγείου φόρου διὰ τὰς γαίας»*. Οἱ γεωργοὶ τοῦ Ν. Σερρῶν ποὺ καταθλίβονταν ἀπὸ πολλὰς πλευρὰς ἀπὸ τοὺς διαβιούντας πλουσιοπάροχα «ἀγάδες» ποὺ ἀναδεικνύονταν συνήθως καὶ ἐνοικιαστῆς φόρων, τῶν γεωμόρων καὶ παρεισπράξεων, οὔτε τὴ γεωργικὴ τους οἰκονομία μπορούσαν νὰ προαγάγουν, οὔτε τὴν παραγωγή τους ν' αὐξήσουν, ἀρκούμενοι σὲ ἄθλια καὶ περιορισμένη ζωὴ.

Παρόλα αὐτὰ καὶ μὲ τὴν κατάσταση αὐτὴ οἱ ἀγρότες τοῦ Ν. Σερρῶν μὲ βαριές καὶ ἐξαντλητικὲς ἐργασίες καὶ μὲ ἀναγκαστικὴ λιτότητα κατόρθωσαν σιγὰ σιγὰ ν' ἀποκτήσουν ἀρκετὰ ἰδιόκτητα χωράφια. Βοηθήθηκαν βέβαια καὶ ἀπὸ τὴ γονιμότητα τοῦ ἐδάφους σὲ μερικοὺς τόπους του, ν' αὐξήσουν τὴν παραγωγή ποιοτικά καὶ ποσοτικά καὶ νὰ ἐπιτύχουν ἐξαγωγές στὸ ἐξωτερικὸ (σιτηρὰ, βαμβάκι, καπνός, κτηνοτροφικὰ προϊόντα).

Τὶς ἐξαγωγές αὐτὲς εὐνοοῦσαν ἀρκετὰ ἡ ἰσχὺς τοῦ Ὀθωμανικοῦ κράτους, οἱ εὐνοϊκοὶ ὄροι ἐμπορίας τῶν τουρκικῶν προϊόντων καὶ ἡ μέτρια τελωνειακὴ φορολογία. Οἱ Τοῦρκοι «ἀγάδες» καὶ τιμαριοῦχοι, ἀκατάλληλοι γιὰ ἐμπορία, πωλοῦσαν τὰ προϊόντα τους στοὺς «ραγιάδες», οἱ

ὁποῖοι ἐνεργοῦσαν τὸ ἐμπόριο ἀπὸ τὸ ὁποῖο ἀναπτύχθηκε ἡ ἀστική τάξη τῆς πόλεως τῶν Σερρῶν.

Ἡ ἀνάπτυξη αὐτῆ τοῦ ἐμπορίου ἐπέφερε κάποια βελτίωση στὴ γεωργικὴ παραγωγὴ, μετέτρεψε πολλὰ ἀγγαρεῖς σὲ χρηματικὲς εἰσφορές, κατέστησε τὴ θέση τῶν ἀγροτῶν καλύτερη καὶ σὲ πολλὰ περιπτώσεις ἐπέτρεψε τὴν ἀπελευθέρωση τῶν κτημάτων τους ἀπὸ τὰ δεσμὰ τῶν τιμαριούχων. Παρόλα αὐτὰ ἡ ἀγροτικὴ τάξη ἐλάχιστα ὠφελήθηκε ἀπὸ τὴν ἀνθησιὴ αὐτῆ. Ὁφελήθηκε ὅμως ἡ ἐμποροβιοτεχνικὴ καὶ ἡ ἀστικὴ τάξη τῆς πόλεως, ἡ ὁποία καὶ πνευματικὴ ἀνάπτυξη ἐμφάνισε καὶ γι' αὐτὸ βοήθησε τὴν ἐπανάσταση τοῦ 1821. Οἱ ἀγρότες καλλιεργητὲς, ὀλίγοι ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἦσαν ἰδιοκτῆτες, καλλιεργοῦσαν οἱ περισσότεροι ἀπὸ αὐτοὺς τὰ τσιφλίκια τῶν ἀγάδων καὶ δὲν μποροῦσαν νὰ σκεφθοῦν βέβαια γιὰ βελτιώσεις τῶν γεωργικῶν τους ἐκμεταλλεύσεων, γιὰτὶ μόνο τὸ 1/2 ἢ τὰ 2/3 τῆς παραγωγῆς μετὰ τὴν ἀφαίρεση τῆς δεκάτης ἀπολάμβαναν. Καὶ οἱ ἰδιοκτῆτες ὅμως τῶν χωραφῶν δὲν ἦταν σὲ καλύτερη θέση, λόγῳ τῶν μεγάλων ἐγγείων φορολογικῶν καὶ ἄλλων βαρῶν.

Ὁ πληθυσμὸς τοῦ Ν. Σερρῶν μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσή του (29.6.1913)

Ἡ ἀπελευθέρωση τοῦ Ν. Σερρῶν ἀπὸ τὸν ἑλληνικὸ στρατὸ ἔφερε τὴν ἐλευθερίαν τοὺς ὑπόδουλους Σερραῖους, τοὺς ἀπάλλαξε ἀπὸ τὴν κυριαρχίαν τῶν Τούρκων ἀρχόντων, τῶν ὁποίων τὴν ἐξουσίαν κατέλυσε, τὰ κτήματα δήμευσε καὶ γενικὰ ἐξαφάνισε τὸν τουρκικὸ ζυγὸ. Εἰσήγαγε τὴν ἰσότηταν στὴ φορολογία, κατάργησε τὶς παραεισπράξεις καὶ τὰ κτήματα τῶν Τούρκων ἀρχόντων κατέστησε ἐθνικὴ περιουσίαν γιὰ τὸ σύνολο τῶν Ἑλλήνων.

Ἐκταση καὶ ὑψομετρικὲς ζῶνες

Ὁ Ν. Σερρῶν καταλαμβάνει ἑκταση 3968 τ. χλμ., 3% περίπου τῆς συνολικῆς ἐπιφάνειας τῆς χώρας (131.957) καὶ 11,6% τῆς Μακεδονίας (34.177), ἀπὸ τὴν ὁποία 50 τ.χλμ. ἀποτελοῦν οἱ ὑδάτινες ἐπιφάνειές του (ποταμοί, λίμνες κλπ.) καὶ ἔχει πυκνότητα πληθυσμοῦ (1981) 49,5 κατοικοὺς ἀνὰ τ. χλμ. (πίνακας 1).

Ἀπὸ τοὺς 195 οἰκισμοὺς του (ἀπογραφή 1971), οἱ 108, δηλαδὴ τὸ 55,5% τοῦ συνολικοῦ τους ἀριθμοῦ, βρίσκονται σὲ ὑψομετρικὴ ζώνη 0-99 μ. καὶ συγκεντρώνουν τὸ μεγαλύτερο μέρος τοῦ πληθυσμοῦ 137.073 ἄτομα (67,5%). Ὅλοι οἱ ἄλλοι οἰκισμοὶ βρίσκονται σὲ ὑψομετρικὴ ζώνη μέχρι 699 μ. ἐκτὸς ἀπὸ 4 ποὺ ἔχουν ὑψόμετρο 799-1099 μ. (πίνακας 3).

Ὁ πληθυσμὸς τοῦ Ν. Σερρῶν

Ὁ πληθυσμὸς τοῦ Ν. Σερρῶν μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσή του, κατὰ τὴν προσωρινὴ ἀπαρίθμηση τῶν κατοίκων (1913), ἦταν 135.284 ἄτομα καὶ εἶχε πυκνότητα πληθυσμοῦ 28,3 κατοίκους / τ. χλμ. Ἀπὸ αὐτά, μετὰ τὴν ἀπογραφὴ ἀναχώρησαν 3.100 περίπου σύμφωνα μὲ τὴν Ἑλληνοτουρκικὴ συνθήκη καὶ 1.600 περίπου βάσει τῆς Ἑλληνοβουλγαρικῆς συνθήκης ἀνταλλαγῆς τῶν πληθυσμῶν καὶ προστέθηκαν οἱ πρόσφυγες ποὺ ἔφθασαν ἀπὸ τὴ Θράκη καὶ Μ. Ἀσία (81.724 ἄτομα, 69.518 μετὰ τὴ μικρασιατικὴ καταστροφὴ τοῦ Αὐγούστου 1922 καὶ 12.206 ἄτομα πρὶν ἀπ' αὐτὴν (πίνακας 4). Μετὰ τὴν ἐγκατάσταση τῶν προσφύγων, κατὰ τὴν ἀπογραφὴ τοῦ 1928 ὁ πληθυσμὸς τοῦ νομοῦ ἀυξήθηκε σὲ 181.457 ἄτομα, κατὰ δὲ τοῦ 1940 σὲ 232.224 ἄτομα.

Μεταπολεμικά, τὸ 1951, ὁ πληθυσμὸς τοῦ Ν. Σερρῶν μειώθηκε σὲ 222.549 κατοίκους, γιὰ νὰ αὐξηθεῖ καὶ πάλι κατὰ τὴν ἀπογραφὴ τοῦ 1961 σὲ 248.041. Ἀπὸ τὸ ἔτος ὅμως αὐτὸ μέχρι σήμερα, ὁ πληθυσμὸς τοῦ Ν. Σερρῶν μειώνεται συνεχῶς καὶ ἔφθασε κατὰ τὴν ἀπογραφὴ τοῦ 1971 σὲ 202.898 ἄτομα, τὸ δὲ 1981 σὲ 196.247 ἄτομα, δηλαδὴ σὲ 53 χρόνια (1928-1981) ὁ πληθυσμὸς τοῦ Ν. Σερρῶν αὐξήθηκε συνολικὰ μόνο κατὰ 14.970 ἄτομα (8.15%), μιὰ αὐξηση ποὺ θεωρεῖται πολὺ μικρὴ.

Γιὰ τὴν ἔρευνα τῆς ἐξέλιξης τοῦ πληθυσμοῦ στὸ Ν. Σερρῶν θεωρήθηκε σκόπιμο, λόγω τῆς ἐγκαταστάσεως τῶν προσφύγων καὶ τῆς ἀναχωρήσεως κατοίκων μὲ τὴ συνθήκη ἀνταλλαγῆς τῶν πληθυσμῶν, νὰ ληφθεῖ ὑπόψη ἡ ἀπογραφὴ τοῦ 1928 καὶ ὄχι τοῦ 1920. Ἐπίσης, δὲν ἔχουν ὑπολογισθεῖ τὰ στοιχεῖα τοῦ 1913, γιὰτὶ πρόκειται γιὰ προσωρινὴ ἀπαρίθμηση τῶν κατοίκων καὶ ὄχι γιὰ ἀπογραφὴ.

Ἡ αὐξηση τοῦ πληθυσμοῦ μεταξὺ τῶν ἀπογραφῶν 1928-1940 ἔφθασε σὲ 50.767 ἄτομα καὶ δικαιολογεῖται ἀπὸ τὶς ὀμαλὲς συνθηκὲς ποὺ ἐπεκράτησαν καὶ τὴν οἰκονομικὴ κατάσταση κατὰ τὰ χρόνια αὐτὰ καὶ γι' αὐτὸ ἔχουμε ὑψηλὸ ποσοστὸ γεννητικότητος καὶ μείωση τοῦ ποσοστοῦ θνησιμότητος. Κατὰ τὴν περίοδο 1940-51 ὁ πληθυσμὸς τοῦ Ν. Σερρῶν μειώθηκε κατὰ 9.675 ἄτομα, κάτι ποὺ πρέπει νὰ ἀποδοθεῖ στοὺς ἀγῶνες τοῦ ἔθνους κατὰ τὸ Β' παγκόσμιον πόλεμον γιὰ τὴ διατήρηση τῆς ἀνεξαρτησίας του καὶ στὸν ἀκολουθήσαντα ἐμφύλιον σπαραγμὸ, κατὰ τὸν ὁποῖο σημειώθηκαν μεγάλες ἀπώλειες καὶ ὑψηλὸ ποσοστὸ θνησιμότητος.

Ἡ αὐξηση τοῦ πληθυσμοῦ τοῦ Ν. Σερρῶν κατὰ 25.492 ἄτομα ποὺ σημειώθηκε μεταξὺ τῶν ἀπογραφῶν 1951-1961 ὀφείλεται στὶς ὀμαλὲς συνθηκὲς ποὺ ἐπεκράτησαν κατὰ τὴν περίοδο αὐτὴ καὶ θὰ ἦταν ἀκόμα μεγαλύτερη, ἐὰν δὲν εἶχε ἀρχίσει ἡ ἐσωτερικὴ καὶ ἐξωτερικὴ μετανάστευση.

Τέλος, ἡ μείωση τοῦ πληθυσμοῦ κατὰ τὶς ἀπογραφές 1971 καὶ 1981 ὀφείλεται κατὰ κύριο λόγο στὴν ἐσωτερικὴ καὶ ἐξωτερικὴ μετανάστευση.

Τὰ μεγαλύτερα ποσοστὰ ἀνόδου τοῦ μέσου ἐτήσιου συνεχοῦς ποσοστοῦ ἀυξήσεως τοῦ πληθυσμοῦ ἐπὶ 1.000 κατοίκων παρατηροῦνται κατὰ τὶς περιόδους 1928-1940 καὶ 1951-1961 (23,3%, 11,4%), τὰ δὲ μικρότερα καὶ σημειώθηκε μείωσή του, κατὰ τὸ διάστημα 1941-1951 καὶ 1961-1971 (-3,7%-18,1%), ὀφείλεται δὲ τοῦτο στοὺς λόγους ποὺ ἔχουμε προαναφέρει (πίνακας 2).

Ἡ ἐξέλιξη τοῦ πραγματικοῦ πληθυσμοῦ τοῦ Ν. Σερρῶν κατὰ οἰκισμούς, δήμους, κοινότητες καὶ ἐπαρχίες ἀναφέρεται ἀναλυτικὰ στὸν πίνακα 5. Οἱ κάτοικοί τους, σύμφωνα μὲ τὰ στοιχεῖα τῆς ἀπογραφῆς 1971 καὶ 1981, διαμένουν ὡς ἑξῆς:

Περιοχὴ	Πληθυσμὸς	1971	%	1981	%
Πεδινὴ	»	154.449	76,15	152.947	77,94
Ἡμιορεινὴ	»	37.436	18,45	35.204	17,94
Ὀρεινὴ	»	10.963	5,40	8.096	4,12
Σύνολο	»	202.898	100	196.247	100

Ἀστικὸς - Ἡμιαστικὸς - Ἀγροτικὸς πληθυσμὸς

Κατὰ τὴν περίοδο 1928-1981 ὁ μὲν ἀστικὸς πληθυσμὸς τοῦ Ν. Σερρῶν ἀυξήθηκε κατὰ 56,3% καὶ ἔφθασε ἀπὸ 29.640 ἄτομα σὲ 46.317, ὁ δὲ ἡμιαστικὸς μειώθηκε κατὰ 32,9% καὶ ἔφθασε ἀπὸ 56.703 σὲ 38.038 ἄτομα. Ὁ ἀγροτικὸς πληθυσμὸς τοῦ Ν. Σερρῶν παρουσίασε ἀύξηση κατὰ 17,6% καὶ ἔφθασε ἀπὸ 95.114 σὲ 113.253 ἄτομα (πίνακας 5).

Ὁ ἄνθρωπος ὡς οἰκονομικὸς παράγων

Ὁ ἄνθρωπος συμβάλλει στὴν οἰκονομία, ὅπως εἶναι γνωστό, διττὰ, δηλαδὴ ὡς συντελεστὴς τῆς παραγωγῆς καὶ ὡς καταναλωτὴς, ἀφοῦ σκοπὸς τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος εἶναι ἡ ἱκανοποίηση τῶν ἀναγκῶν του.

Οἱ συνημμένοι πίνακες, ποὺ ἀφοροῦν στὴν ἐξέλιξη τοῦ πληθυσμοῦ τοῦ Ν. Σερρῶν, τὴ σύνθεσή του, τὴν ἀπασχόλησή του κλπ. κρίνουν τὸν ἄνθρωπο κυρίως ἀπὸ πλευρᾶς παραγωγοῦ ἀγαθῶν ἢ ὑπηρεσιῶν. Ὡς καταναλωτὴς κρίνεται τελικὰ ὑπὸ τὸ πρίσμα «εἰσοδήματος καὶ βιοτικοῦ ἐπιπέδου».

Από τους πίνακες 1 και 2 καταφαίνεται ότι ο συνολικός πληθυσμός του Νομού Σερρών κατά τη δεκαετία 1951-61 αυξήθηκε κατά μέσο όρο ετησίως 1,11% και ο ρυθμός κρίνεται ικανοποιητικός. Κατά την περίοδο όμως 1961-1971 ο πληθυσμός του νομού όχι μόνο δεν παρουσίασε αύξηση αλλά αντίθετα μειώθηκε κατά μέσο όρο ετησίως κατά 0,18%, σε αντίθεση με τον πληθυσμό της χώρας που αυξήθηκε κατά 0,57%, ενώ η μέση αύξηση των χωρών της Ε.Ο.Κ. κατά τη δεκαετία 1958-1967 έφθασε ετησίως σε 1% και κρίνεται πολύ ικανοποιητική (Παγκόσμια 1,6%).

Εκτός όμως από την πιο πάνω περιορισμένη ετήσια αύξηση του συνολικού πληθυσμού προστίθεται ακόμα δυσμενώς ο καταμερισμός του κατά ομάδες ηλικιών. Το ποσοστό των ηλικιωμένων προσώπων, ηλικίας άνω των 65 ετών, στο σύνολο του πληθυσμού αυξάνει συνεχώς κατά τα τελευταία χρόνια και συγκεκριμένα έφθασε από 4% σε 13% κατά το διάστημα 1928-1981 (πίνακας 6). Κατά τη δεκαετία 1961-1971 το ποσοστό των πιο πάνω ηλικιωμένων ανθρώπων αυξήθηκε κατά 3% και έφθασε από 7% σε 10%, ενώ στις χώρες της Ε.Ο.Κ. κατά τη 10ετία 1958-1967 έφθασε από 10,2% σε 11,5%.

Ο πληθυσμός ένεργου ηλικίας, δηλαδή ατόμων ηλικίας 15-64 ετών, κατά το 1981 ήταν ο ίδιος (63%) με τον του 1928. Το 1951 μειώθηκε σε 61%, το 1962 αυξήθηκε σε 62% και το 1971 μειώθηκε πάλι σε 61%. Τα ποσοστά αυτά είναι ακόμα μικρότερα, εάν ληφθεί υπόψη ότι από χρόνο σε χρόνο αυξάνει ο αριθμός των σπουδαστών και ο αριθμός των συνταξιούχων, ηλικίας μικρότερης των 64 ετών με την καθορισθείσα 35ετή ύπηρεσία στο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα. Στις χώρες της Ε.Ο.Κ. κατά τη 10ετία 1958-1967 παρατηρήθηκε αύξηση πληθυσμού ηλικίας 15-64 ετών κατά 0,8%, έξουδετερώθηκε όμως αυτή από την αύξηση του αριθμού των μαθητών και τη μείωση της ηλικίας συνταξιοδότησεως.

Ένεργος πληθυσμός

Ο ένεργος πληθυσμός στο Ν. Σερρών αυξήθηκε σημαντικά κατά τις πρώτες μεταπολεμικές δεκαετίες και έφθασε από 40,2% που ήταν το 1928 σε 43,2% το 1951, σε 54,4% το 1961 και μειώθηκε στη συνέχεια σε 44,4% το 1971 και σε 41,8% το 1981 (πίνακας 8). Κατά τα έτη 1971, 1981, 1983 ο μόν ένεργος πληθυσμός της Ελλάδος έφθασε 38,6-39,7-40,5% αντίστοιχα, ο δέ ένεργος της Ε.Ο.Κ. σε 42-43,5-43,7% αντίστοιχα.

Η συμμετοχή των γυναικών στο γεωργικό τομέα με την έκμηχάνηση της γεωργίας περιορίζεται συνεχώς μετά το 1961, παραμένει ή αυτή στη βιομηχανία - βιοτεχνία τα τελευταία 20 χρόνια και αυξάνει από χρόνο σε χρόνο στις λοιπές δραστηριότητες της παραγωγικής διαδικασίας.

Κατὰ τὸ ἔτος 1951 ἐπὶ 100 προσώπων 76 ἀσχολοῦνταν μὲ τὴ γεωργία, 8 μὲ τὴ βιομηχανία - βιοτεχνία καὶ 16 μὲ λοιπὲς δραστηριότητες, ἐνῶ τὸ 1981 οἱ πρὸ πάντων ἀριθμοὶ ἦταν 58-10-32.

Ὁ ἐνεργὸς πληθυσμὸς τῆς Ε.Ο.Κ. τοῦ γεωργικοῦ τομέα τὸ 1981 μειώθηκε στὸ 7,9% (Ἀγγλία 2,7, Βέλγιο 3%, Γαλλία 8,4%, Ἰρλανδία 18,9%, Γερμανία 5,8, Ἰταλία 13% κλπ.), μειώθηκε ἐπίσης καὶ τῆς Ἑλλάδος στὸ 28,7%, τοῦ δὲ νομοῦ Σερρῶν περιορίστηκε στὸ 58%, ἀπὸ 76% ποὺ ἦταν τὸ 1951.

Μὲ τὸν πρὸ πάντων καταμερισμὸ τῆς ἀπασχολήσεως τοῦ ἐνεργοῦ πληθυσμοῦ τοῦ Ν.Σ. κατὰ κατηγορία οἰκονομικῆς δραστηριότητος ἀποκαλύπτεται ἡ σημαντικὴ ἐξέλιξή του στὰ τελευταῖα 30 χρόνια (πίνακες 9,10).

Ἡ φυσικὴ κίνησις τοῦ πληθυσμοῦ τοῦ Ν. Σερρῶν

Τὰ γεγονότα τῆς φυσικῆς κινήσεως τοῦ πληθυσμοῦ τοῦ Ν. Σερρῶν (γάμοι, γεννήσεις, θάνατοι) κατὰ τὴν περίοδο 1928-1981 ἐμφανίζονται ὡς ἑξῆς (πίνακας 12):

Ὁ ἀριθμὸς τῶν γάμων μειώνεται ἀπὸ χρόνον σὲ χρόνον καὶ ἔφθασε τὸ 1981 σὲ 7,1 γάμους ἐπὶ 1.000 κατοίκων.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν γεννήσεων μειώνεται συνεχῶς καὶ ἔφθασε τὸ 1981 σὲ 11,5 γεννήσεις ἐπὶ 1.000 κατοίκων.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν θανάτων μειώνεται συνεχῶς καὶ ἔφθασε ἀπὸ 16,7 τοῦ 1928 σὲ 6,5 τὸ 1961 ἐπὶ 1.000 κατοίκων, γιὰ ν' αὐξηθεῖ σὲ 8,1 τὸ 1971 καὶ σὲ 9,9 τὸ 1981. Ὁ ἀριθμὸς τῶν θανάτων σὲ ὅλες τὶς ἀπογραφὰς εἶναι μικρότερος τοῦ ἀριθμοῦ τῶν γεννήσεων καί, κατὰ συνέπεια, ἐὰν δὲν ὑπῆρχε ἡ ἑσωτερικὴ καὶ ἐξωτερικὴ μετανάστευσις ὁ πληθυσμὸς τοῦ Ν. Σερρῶν θὰ παρουσίαζε συνεχῆ αὐξηση. Ἀξιοσημεῖωτο εἶναι ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν θανάτων τῶν παιδιῶν ἡλικίας κάτω τοῦ ἔτους παρουσίασε σημαντικὴ μείωσις καὶ ἔφθασε ἀπὸ 79,8 τὸ 1928 σὲ 15,5 ἐπὶ 1.000 κατοίκων τὸ 1981.

Συμπεράσματα

Μὲ τὴν ἐπιμέτρησις τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς δημογραφικῆς ἐξέλιξης τοῦ νομοῦ τόσο κατὰ τὰ τελευταῖα χρόνια ὅσο καὶ στὸ ἄμεσο μέλλον καταλήγει εὐκόλως κανεὶς στὸ συμπέρασμα ὅτι:

Ὁ πληθυσμὸς μειώθηκε σημαντικὰ τὰ τελευταῖα 50 χρόνια καὶ βρίσκεται σήμερον περίπου στὸ ἐπίπεδο τῆς ἀπογραφῆς τοῦ 1928.

Τὸ πλέον ἐμφανὲς γεγονὸς τῆς ἐξέλιξης τοῦ πληθυσμοῦ τοῦ Ν. Σερρῶν ὑπῆρξε ἡ μεγάλῃ μείωσις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν γεωργοκτηνοτρόφων καὶ ἡ αὐξηση τῆς ἀπασχολήσεως σὲ ἄλλες οἰκονομικὰς δραστηριότητες.

Ὁ πληθυσμὸς θὰ εξακόλουθήσει νὰ μειώνεται καὶ κατὰ τὰ προσεχῆ χρόνια, γιὰ τὴ Γεωργία τοῦ Ν. Σερρών πάσχει ἀπὸ ὑπερπληθυσμὸ, ἀπαράδεκτο γιὰ τόσο μικρὴ διαθέσιμη γεωργικὴ ἔκταση, ὑποκείμενη μάλιστα σὲ πλεῖστες ὄσες φυσικὲς δυσμένειες (μεγάλες κλίσεις ἐδαφῶν, πολλὰ πτωχὰ ἐδάφη, ξηρὸ καὶ θερμὸ κλίμα κατὰ τὴν ἐαρινὴ καὶ θερινὴ περίοδο, χαμηλὲς καὶ ἀκανόνιστες βροχοπτώσεις κ.ἄ.). Ὁ ὑπερπληθυσμὸς αὐτὸς εἶναι ἡ αἰτία τοῦ μικροῦ μέσου γεωργικοῦ κλήρου καὶ κατὰ συνέπεια τῆς μικρῆς κατὰ οἰκογένεια παραγωγῆς καὶ τοῦ χαμηλοῦ εἰσοδήματος. Ἡ αὐξηση τοῦ μικροῦ κλήρου (7-32 στρ.) δὲν εἶναι δυνατὴ, γιὰ ὅπως προαναφέραμε δὲν ὑπάρχουν ἐλεύθερες ἐκτάσεις γιὰ ἀξιοποίηση, ὅπως δὲν εἶναι δυνατὴ καὶ ἡ διόρθωση ἢ ἄρση τῶν ἄλλων δυσμενειῶν. Μόνο ἡ επέκταση τῶν ἀρδεύσεων κατὰ 200.000 στρ. περίπου θὰ δώσει κάποια αὐξηση τῆς παραγωγῆς καὶ τοῦ μέσου γεωργικοῦ εἰσοδήματος, ὄχι ὅμως ἰκανὴ ν' ἀλλάξει ριζικὰ τὴν κατάστασι γιὰ πολὺ μεγάλο ποσοστὸ τῶν ἀγροτικῶν οἰκογενειῶν. Παρόλα αὐτὰ ὑπάρχει ἐλπίδα βελτιώσεως τοῦ μεγέθους καὶ κατ' ἐπέκτασι τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως τῶν Σερραίων γεωργῶν, ἀλλὰ αὐτὴ δὲν εἶναι ἄμεση οὔτε σύντομη. Ἡ λύσι τοῦ προβλήματος θὰ εἶναι μακρινὴ καὶ θὰ στηριχθεῖ σὲ οἰκονομικὰ προγράμματα μὲ ὅσο τὸ δυνατὸ ὑψηλότερους ρυθμοὺς αὐξήσεως, πράγμα τὸ ὁποῖο θὰ ἐπιτρέψει τὴ δημιουργία νέων θέσεων ἀπασχολήσεως σὲ μὴ γεωργικοὺς τομεῖς τῆς οἰκονομίας γιὰ τὴν κάλυψι τῶν ὁποίων θὰ χρειαστεῖ ν' ἀπορροφηθεῖ καὶ μεγάλος ἀριθμὸς ἀνθρώπων τοῦ γεωργικοῦ τομέα.

Τὰ μέτρα τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ ἐπιδιωχθοῦν μὲ τὰ μακροχρόνια προγράμματα, θὰ ἀναφερθοῦν σὲ ἄλλη ἐμπεριστατωμένη μελέτη λόγω τῆς σοβαρότητας τοῦ θέματος.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

Πληθυσμός, πυκνότητα πληθυσμοῦ καὶ ἐπιφάνεια

Ἔτος ἀπογραφῆς	Πληθυσμός (1)	Ἐπιφάνεια σὲ τ. χλμ. (2)	Κάτοικοι κατὰ τ.χλμ.
1920(3)	112.135		28,3
1928	181.457		45,7
1940	232.224		58,4
1951	222.549	3970(4)	56,1
1961	248.041	3940	62,5
1971	202.898	3970	51,1
1981	196.247	3968	49,5

1. Πηγή: Ἐθνικὴ Στατιστικὴ Ὑπηρεσία τῆς Ἑλλάδος.
2. Περιλαμβάνονται οἱ ἐντὸς τοῦ Ν. Σερρῶν ποταμοί, λίμνες, κλπ.
3. Ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς συνθήκης τῆς Λωζάνης (1923).
4. Ἐπιφάνεια ἐξακριβωθεῖσα δι' ἐμβαδομετρήσεως γενομένης τὸ 1963.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

Μέσο ἐτήσιο συνεχές ποσοστὸ αὐξήσεως τοῦ πληθυσμοῦ ἐπὶ 1.000 κατοίκων κατ' ἀπογραφικὰς περιόδους

Ἀπογραφικὴ Περίοδος	Καθαρὴ αὐξηση μεταξύ τῶν ἀπογραφῶν	
	Ἀπόλυτα	Μέσο ἐτήσιο συνεχές ποσοστὸ αὐξήσεως %
1920-1928	69.322	÷77,2
1928-1940	50.767	÷23,3
1940-1951	-9.675	- 3,78
1951-1961	25.492	÷11,4
1961-1971	45.143	-18,19
1971-1981	6.649	- 3,2

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

Οίκισμοί Ν. Σερρών και συνολικός πληθυσμός τους (1971) κατά ύψομετρικές ζώνες

	Έπαρχία Σερρών				Έπαρχία Βισαλτίας				Έπαρχία...	
	Οίκισμοί	Πληθυσμός	Οίκισμοί	Πληθυσμός	Οίκισμοί	Πληθυσμός	Οίκισμοί	Πληθυσμός	Απόλυτοι	Αναλογία
Ύψομετρικές ζώνες	Απόλυτοι άριθμοι	Αναλογία %	Απόλυτοι άριθμοι	Αναλογία %	Απόλυτοι άριθμοι	Αναλογία %	Απόλυτοι άριθμοι	Αναλογία %	Απόλυτοι άριθμοι	Αναλογία %
Σύνολο	62	31,8	94.048	46,4	37	19	33.696	16,6	50	25,6
0- 99μ.	42	67,7	80.486	85,6	25	67,6	28.854	85,6	26	52
100- 199μ.	7	11,3	8.029	8,5	8	21,6	3.763	11,2	12	24
200- 299μ.	4	6,5	1.546	1,6	2	5,4	782	2,3	5	10
300- 399μ.	2	3,3	1.748	1,9	—	—	—	—	4	8
400- 499μ.	1	1,6	275	0,3	2	5,4	297	0,9	1	2
500- 599μ.	1	1,6	5	—	—	—	—	—	1	2
600- 699μ.	1	1,6	—	—	—	—	—	—	1	2
700- 799μ.	2	3,2	1.197	1,3	—	—	—	—	—	—
800- 899μ.	1	1,6	312	0,3	—	—	—	—	—	—
900- 999μ.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1000-1099μ.	1	1,6	450	0,5	—	—	—	—	—	—

Επαρχία Σιντικής	Έπαρχία Φυλλίδος				Νομοῦ Σερρών					
	Πληθυσμός		Οίκισμοι		Πληθυσμός		Οίκισμοι		Πληθυσμός	
Αναλογία %	Απόλυτοι ἀριθμοί	Αναλογία %	Απόλυτοι ἀριθμοί	Αναλογία %	Απόλυτοι ἀριθμοί	Αναλογία %	Απόλυτοι ἀριθμοί	Αναλογία %	Απόλυτοι ἀριθμοί	Αναλογία %
25,6	41.447	20,4	46	23,6	33.707	16,6	195	100	202.898	100
52	19.138	46,2	15	32,6	8.595	25,4	108	55,5	137.073	67,5
24	15.061	36,3	12	26,1	8.184	24,3	39	20	35.037	17,3
10	1.975	4,8	9	19,6	8.708	25,8	20	10,3	13.011	6,4
8	3.266	7,9	4	8,7	6.255	18,6	10	5,1	11.269	5,6
2	378	0,9	3	6,5	1.220	3,7	7	3,6	2.170	1
2	1.334	3,2	1	2,2	17	0,1	3	1,5	1.356	0,7
2	295	0,7	2	4,3	728	2,1	4	2	1.023	0,5
							2	1	1.197	0,6
							1	0,5	312	0,2
							1	0,5	450	0,2

ΠΙΝΑΚΑΣ 4

Πρόσφυγες τοῦ Ν. Σερρών πρὸ καὶ μετὰ τὴ Μικρασιατικὴ Καταστροφὴ

Τόπος Προελεύσεως	Πρὸ τῆς Μικρ. Καταστροφῆς	Μετὰ τὴ Μικρ. Καταστροφὴ	Σύνολο
Μ. Ἀσία	1.180	22.766	23.946
Θράκη	2.861	27.029	29.890
Πόντος	1.637	15.296	16.933
Βουλγαρία	3.351	2.248	5.599
Καύκασος	2.577	1.208	3.785
Κωνσταντ/λη	68	655	723
Ρωσία	161	262	423
Σερβία	324	38	362
Ἀλβανία	43	12	55
Ρουμανία	4	4	8
Σύνολο	12.206	69.518	81.724
Ἄρρενες	6.736	35.476	42.212
Θήλεις	5.470	34.042	39.512

ΠΙΝΑΚΑΣ 5

Πραγματικός πληθυσμός του Ν. Σερρών και των Οικισμών του κατά τις απογραφές 1920, 1928, 1940, 1951-1981 και αύξηση ή μείωση του (%) συγκριτικά με το 1928

	1913+	1920	1928	1940	1951	1961	1971	1981	1928-1981
Έπαρχία Σερρών	49.643	37.202	73.403	92.135	95.528	108.066	94.048	98.182	+33,8
Δήμος Σερρών	19.110	14.486	29.766	34.766	37.207	41.034	41.091	46.317	+55,6
Σέρραι	18.664	14.094	29.640	34.630	36.760	40.063	39.897	45.213	+52,5
Άγιος Ιωάννης	—	—	—	270	303	326	703	761	
Κάτω Μετόχιον	115	149	122	140	123	99	117	106	-13,1
Κρίνος	—	—	126	136	144	138	88	63	-50
Ξηρότοπος	331	243	308	359	297	408	286	174	-43,5
Δήμος Ήρακλείας	—	1.961	2.487	3.205	3.618	4.088	4.021	4.188	+68,3
Ήράκλεια	5.506	1.905	2.428	3.114	3.510	3.965	3.969	4.181	+72,2
Σαρακατσανέικο	—	56	59	91	108	123	52	7	-88
Κοινότητες (Κ)									
Κ. Άγιας Ελένης	221	186	371	610	648	803	773	671	+80,8
Κ. Άγιου Πνεύματος	1.693	2.095	2.296	2.996	2.815	3.049	1.733	1.474	-35,8
Κ. Άδελφικού	292	152	564	690	734	915	758	581	+3
Κ. Αναγεννήσεως	361	238	767	1.000	910	1.158	1.041	944	+23
Κ. Ά. Βροντούς	794	1.122	887	1.118	348	567	450	347	-60,1
Κ. Ά. Καμήλας	632	235	491	531	663	813	645	720	+46,6
Κ. Βαλτοτοπίου	230	78	468	1.054	1.136	1.330	1.168	1.150	+145,7
Κ. Βαμβακιάς	402	284	572	539	575	915	893	905	+58,2
Κ. Βαμβακούσης	189	168	368	547	461	560	472	416	+13
Κ. Δασοχωρίου	318	346	1.109	1.082	1.374	1.589	1.362	1.402	+26
Δασοχώρι	318	345	922	884	1.112	1.257	1.097	1.145	+24,1
Ψωμοτόπι	—	1	187	198	262	332	265	257	+37,4
Κ. Ήλαιώνος	249	378	707	509	303	384	295	366	+48,2
Ήλαιών	110	282	317	479	297	365	273	257	-18,9

Κ. Παλαιοκάστρου	341	182	462	669	642	807	606	612	+32,4
Κ. Παραλμνίου	148	81	459	827	930	1.110	795	808	+76
Κ. Πενταπόλεως	1.804	2.183	3.102	3.342	3.287	3.275	2.141	1.845	-40,5
Κ. Πεπονιάς	376	186	441	768	759	835	717	661	+49,8
Κ. Προβατά	530	203	964	1.185	1.225	2.294	1.507	1.510	+56,6
Κ. Σκουτούσης	913	774	1.307	1.499	1.584	1.798	1.451	1.534	+17,3
Κ. Σκουτάρεως			1.466	1.794	1.921	2.167	2.171	2.337	+59,4
Κ. Στρυμονικού	474	707	911	1.238	1.647	1.911	1.342	1.304	+43,1
Κ. Τριάδος	233	162	435	558	421	552	441	352	-19
Κ. Χειμάρρου	406	640	788	873	955	1.840	624	672	-14,7
Κ. Χιονοχωρίου	744	523	601	745	642	804	467	593	-1,3
Οίνουσα	80	44	353	332	370	395	467	536	+51,8
Χιονοχώριον	664	479	248	413	272	409	-	57	-77
Κ. Χριστού	137	171	450	675	557	711	486	462	+2,6
Κ. Χρυσού	1.436	1.551	2.299	3.075	3.329	3.455	2.276	1.923	-16,3
Κ. Χρυσοχωράφων	306		606	1.431	1.894	2.222	1.729	1.533	+152,9
Κ. Ψυχικού	85	123	755	939	1.164	1.333	1.101	1.105	+46,3
Έπαρχια Βισαλτίας	22.564	19.853	28.149	36.739	35.896	42.801	33.696	29.988	+6,5
Δήμος Νιγρίτης	4.014	4.449	7.301	8.469	8.335	10.360	7.301	6.531	-10,5
Κ. Άγίας Παρασκευής		300	727	827	780	966	834	748	+2,8
Κ. Άγίου Δημητρίου		112	396	583	852	838	577	458	-15,6
Κ. Άηδονοχωρίου	892	921	1.093	1.149	812	994	782	504	-53,8
Κ. Αμπέλων	277	332	687	706	771	1.007	642	623	-9,3
Κ. Ανθής		205	301	452	571	814	768	669	+122,2
Κ. Άχινου	557	585	721	1.158	1.369	1.502	1.099	900	+24,8
Κ. Βέργης	394	629	715	886	976	1.168	1.203	1.155	+61,5
Κ. Δάφνης		705	1.097	1.359	1.586	1.874	776	623	-43,2
Δάφνη	534	705	1.000	1.066	1.026	1.084	652	539	-46,1
Όρεσκα	129		226	293	234	516	124	84	-62,8
Κ. Δημητριάσιου	570	663	1.070	1.401	1.458	1.638	1.378	1.218	+13,8

Ἐξέλιξη πληθυσμοῦ νομοῦ Σερρῶν

151

Κ. Εὐκαρπίας	455	609	949	1.228	1.175	1.452	1.248	944	-0,5
Κ. Ζερβοχωρίου	146	284	248	327	302	309	205	173	-30,2
Κ. Θεριμῶν	215	238	472	779	642	746	714	516	+9,3
Κ. Ἰβήρων			843	1.090	1.213	1.178	904	952	+12,9
Κ. Καλοκάστρου	323	636	667	929	507	752	499	464	-30,7
Καλόκαστρο	281	180	315	442	507	575	358	332	+5,4
Κεφαλοχώρι	142	149	352	487	—	177	141	132	-62,5
Κ. Καστανοχωρίου	507	417	549	772	—	380	259	197	-64,1
Κ. Λευκοτόπου	—	—	—	282	326	516	366	360	+0,3
Κ. Λιβαδοχωρίου	443	379	612	689	1.030	1.242	747	614	+0,4
Λιβαδοχώρι	374	327	522	561	816	1.000	600	524	+0,4
Βατικὸν	69	52	90	128	214	242	147	90	0
Κ. Λυγαριάς	50	83	256	425	518	565	466	393	+53,5
Κ. Μαυροθαλάσσης	291	372	627	1.401	2.576	2.234	2.000	1.925	+207
Κ. Νέων Κερδυλίων	236	654	288	562	645	870	742	743	+158
Νέα Κερδύλια	—	—	—	562	—	—	732	729	
Ἄκτῆ Ν. Κερδυλίων	—	—	—	—	—	—	10	4	
Λογκάρι	—	—	—	—	—	—	—	8	
Σουκιά	—	—	—	—	—	—	—	2	
Κ. Νικόκλειας	459	554	839	1.024	927	1.167	1.293	1.053	+25,5
Κ. Πατρικίου	2	473	439	694	699	792	622	469	+6,8
Κ. Σησαμιάς	471	473	585	843	745	823	667	617	+5,5
Κ. Σιτοχωρίου	65	854	1.114	1.492	1.397	1.477	1.162	979	-12,1
Κ. Τερπνῆς	938	1.333	2.044	2.663	2.603	2.872	2.616	2.514	+23
Κ. Τραγίλου	100	344	300	544	505	792	759	692	+130,7
Κ. Τριανταφυλλεῶν	406	166	442	1.120	1.367	1.348	896	1.124	+154,3
Τριανταφυλλέα	264	166	210	217	246	246	163	184	-12,4
Ἐξοχή	—	—	—	73	—	—	—	—	
Μεσάδα	142	178	232	830	1.121	1.103	733	940	+305,2
Κ. Φλαμπούρου	151	615	745	1.197	1.363	1.734	1.550	1.382	+85,5
Κ. Χορμνικοῦ	—	1.054	1.238	1.113	677	907	621	448	-63,8

Χορμνικό	710	969	1.022	1.113	677	739	465	315	-69,2
Λαγκάδιο		195	216	-	-	168	156	133	-38,4
Έπαρχία Σιντικής		29.929	39.428	55.521	45.479	50.730	41.447	37.609	-4,6
Δήμος Σιδηροκάστρου	3.771	5.083	7.297	9.781	7.754	9.317	7.013	6.706	-8
Σιδηρόκαστρο	3.224	4.468	6.463	8.635	7.182	8.177	6.363	6.157	-4,7
Θερμοπηγή	53		247	318	261	312	162	160	-35,2
Κάτω Άμπέλα	50	122	172	326	210	310	196	137	-20,3
Λουτρά	-					3	-	-	
Σταθμός	-	36				49	30	44	+22,2
Σχιστόλιθος	19	135	131	177	101	143	79	34	-74,8
Φαιά Πέτρα	425	322	279	325	-	323	183	174	-46
Κ. Άγκίστρον	1.190	1.827	1.922	2.785	441	829	475	356	-80,5
Κ. Άκριτοχώριον	683	650	807	990	714	867	586	507	-22
Άκριτοχώριο	475	376	532	489	524	626	454	387	+2,9
Θρακικό	208	274	586	501	190	241	132	120	-56,2
Κ. Άμμουδιάς	871	544	820	1.153	1.334	1.590	1.195	1.262	+132
Κ. Άνατολής			549	1.032	561	1.154	794	530	-3,5
Άνατολή			158	290	288	406	273	182	+15,2
Θεοδώρειον			165	369	273	329	217	135	-18,2
Παραπόταμος			226	373	393	419	304	213	-5,7
Κ. Άνω Ποροίων	2.684	2.037	2.481	3.129	2.641	2.562	1.804	1.402	-31,2
Κ. Άχλαδοχωρίου	2.302	1.850	1.977	3.836	1.961	2.238	1.629	1.146	-42
Άχλαδοχώριον	1.990	1.590	1.501	3.337	1.961	1.831	1.334	960	-36
Καρυδοχώριον	312	260	476	499	-	451	295	186	-61
Κ. Βαλτεροῦ	711	407	868	1.136	1.549	1.604	1.346	1.515	+74,5
Κ. Βαμβακοφύτου	1.179	595	855	1.153	1.285	1.542	1.249	1.296	+51,6
Κ. Βυρώνειας	775	384	1.059	1.868	1.110	1.707	2.149	1.546	+46
Βυρώνεια	306	384	882	1.227	833	1.395	1.289	1.081	+22,6
Άνω Βυρώνεια			133	353			707	279	+109,8
Όμαλό	469	127	44	288	277	312	153	186	+322,7
Κ. Γεφυρουδίου	482	332	593	679	801	989	826	794	+33,9

Κ. Γονίου	257	183	369	885	778	962	810	725	+96,5
Κ. Καμαρωτού	126	139	726	886	810	995	778	683	-5,9
Κ. Καπνοφύτου	420	547	547	781	515	726	378	290	-47
Κ. Καστανούσης	1.240	1.172	828	1.273	1.017	1.198	935	840	+1,4
Καστανούσα	1.047	998	610	829	649	859	652	597	-2,1
Καλοχώριον	193	174	218	444	368	339	283	243	+11,5
Κ. Κάτω Πορτίων	1.433	1.115	1.169	1.487	1.245	1.083	972	834	-28,6
Κ. Πορτία	1.279	1.057	986	1.265	1.006	864	778	689	-30,1
Σιδηροχώριον	154	58	183	222	239	219	194	145	-20,7
Κ. Κερκίνης	2.282	1.331	1.469	2.122	2.297	2.656	2.023	1.882	+28,1
Κερκίνη	1367	816	905	1.174	1.280	1.645	1.312	1.246	+37,7
Μοναστηράκιον	511	295	322	525	540	497	429	359	+11,5
Σταυροδρόμιον	404	220	242	423	477	514	282	277	+14,5
Κ. Κοιμήσεως	1.167	709	1.145	1.711	2.470	2.561	2.087	2.008	+75,4
Κ. Λιβαδιάς			793	1.037	1.261	1.257	1.050	1.039	+31
Κ. Λιμνοχωρίου	688	1.192	1.322	525	726	805	673	726	-45
Κ. Μακρινίτης	1.578	1.276	573	860	144	497	264	224	-60,9
Κ. Μανδρακίου	63	29	339	421	737	846	577	439	+29,5
Κ. Μεγαλοχωρίου	250	356	629	896	944	1.156	991	1.011	+60,7
Κ. Ν. Πετριτσίου	1.489	1.890	3.235	5.422	4.530	3.474	3.027	2.773	-14,3
Κ. Νεοχωρίου					498	731	587	499	-16,9
Κ. Πλατανακίων	1.117	1.361	1.003	1.229	947	948	723	833	-16,9
Κ. Ποντισμένου	1.095	631	1.001	1.340	1.773	2.191	2.144	1.855	+85,3
Ποντισμένο	1.095	631	1.001	1.020	1.459	1.859	1.895	1.661	+65,9
Σιμών				320	314	332	249	194	
Κ. Προμαχώνος	159	318	246	1.528	245	416	459	210	-14,6
Κ. Ροδοπόλεως		58	883	1.224	1.350	1.250	1.459	1.190	+34,8
Ροδόπολις		58	712	868	1.124	938	1.328	1.090	+53
Όδηγήτρια			171	356	226	312	131	100	-41,5
Κ. Στρυμονοχωρίου	208	329	738	918	758	899	520	441	-40,2
Κ. Χαροπού	503	625	784	1.042	1.271	1.539	1.085	1.265	+61,3

Κ. Χορτερού	292	284	571	691	945	872	839	782	+36,9
Έπαρχία Φυλλίδος	25.911	25.151	38.393	47.829	45.646	46.444	33.707	30.468	-21,1
Κ. Άγγιστης	216	310	937	1.018	1.021	1.000	687	539	-42,5
Κ. Άγιου Χριστοφόρου	376	357	591	746	725	680	398	358	-32,6
Κ. Άγιοχωρίου	282	407	478	668	598	639	507	486	+ 1,7
Κ. Άγριανής	484	638	716	1.034	777	841	584	534	-25,4
Κ. Άλιστράτης	2.050	2.493	4.120	4.352	3.837	3.746	2.708	2.681	-34,9
Άλιστράτη	1.896	2.369	3.862	4.124	3.627	3.536	2.702	2.662	-31
Άκρόπολις	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ίερά Μονή Άγ. Κυριακής	-	-	76	-	-	-	5	4	-94,7
Κρυοπηγή	154	124	182	228	210	210	1	15	-91,7
Κ. Άμφιπόλεως	32	15	282	259	404	446	312	280	- 0,7
Άμφιπολις	32	15	282	259	404	396	264	212	-24,8
Ν. Άμφίπολις	-	-	-	-	-	50	48	68	-
Κ. Άναστασίας	215	281	374	497	576	651	454	326	-12,8
Κ. Γαζώρου	648	707	1.604	2.131	2.478	2.587	1.969	1.918	+18,8
Κ. Δαφνουδίου	546	568	1.147	1.331	1.315	1.355	909	727	-36,6
Κ. Δήμητρας	-	73	824	1.008	983	1.017	739	587	-28,7
Κ. Δομήρου	143	341	407	382	376	370	298	273	-32,9
Κ. Δραβίσκου	264	277	1.302	1.743	2.797	2.140	1.569	1.759	+35,1
Κ. Ήλιοκώμης	472	418	972	1.465	1.283	1.204	859	668	-33,1
Κ. Θολού	65	520	871	1.190	1.135	1.458	1.261	958	+10
Κ. Κορμιστής	730	948	1.480	1.889	1.618	1.505	1.077	1.031	-30,2
Κορμίστα	650	899	1.423	1.864	1.606	1.489	1.060	1.015	-28,7
Μονή Εικοσιφοινίτισης	80	49	57	25	12	16	17	16	-72
Κ. Λευκοθέας	168	206	311	361	340	347	459	476	+53
Σταθμός Λευκοθέας	-	-	-	-	-	-	287	468	-
Κ. Μανδηλίου	296	260	416	535	489	491	215	178	-57,2
Κ. Μαυρολόφου	-	-	397	589	736	783	627	570	+43,6
Κ. Μεσολακκιάς	1.431	902	763	950	919	954	555	478	-37,3
Μεσολακκιά	1.431	260	763	950	919	954	202	5	-99,3

Ἐξέλιξη πληθυσμοῦ νομοῦ Σερρῶν

Νέα Μεσολακκιά	—	—	—	—	—	—	—	—	—	353	473	—
Κ. Μεσορράχης	394	424	677	817	790	803	574	436	—	574	436	-35,6
Κ. Μικροῦ Σουλίου	976	401	985	1.195	1.140	1.052	709	629	1.052	709	629	-36,1
Κ. Μυρκίνου	112	198	198	258	360	433	273	267	433	273	267	+34,8
Κ. Μυρρινής	310	341	447	493	471	462	317	283	462	317	283	36,7
Κ. Ν. Ζίχνης	2.075	2.296	3.266	3.993	3.753	3.991	3.118	2.726	3.991	3.118	2.726	-16,5
Κ. Ν. Μπάφρας	—	—	407	830	966	1.086	755	845	1.086	755	845	+107,3
Κ. Ν. Πέτρας	—	—	331	684	713	733	618	448	733	618	448	+53,3
Κ. Παλαιοκόμης	655	434	1.576	1.863	2.394	2.536	1.546	1.543	2.536	1.546	1.543	-2,1
Παλαιοκόμη	655	434	1.382	1.535	2.043	2.155	1.387	1.439	2.155	1.387	1.439	+3,5
Ν. Φυλή	—	—	194	328	351	381	159	104	381	159	104	-46,4
Κ. Πεθελίνου	202	146	343	1.276	829	944	746	627	944	746	627	+82,8
Κ. Πρώτης	2.363	2.135	2.871	3.380	3.180	3.118	2.167	1.771	3.118	2.167	1.771	-38,3
Κ. Ροδολείβους	3.047	2.796	4.391	4.794	4.213	4.021	3.164	2.954	4.021	3.164	2.954	-32,7
Κ. Σκοπιᾶς	440	99	501	751	298	275	144	112	275	144	112	-77,6
Κ. Σ.Σ. Ἀγγίστης	—	42	627	725	582	581	393	319	581	393	319	-49,1
Κ. Συμβολῆς	204	230	403	599	617	666	425	404	666	425	404	+0,2
Συμβολή	204	—	403	—	617	528	329	335	528	329	335	-16,9
*Ἄνω Συμβολή	—	—	—	—	—	138	96	69	138	96	69	—
Κ. Σφελίνου	524	696	800	870	762	821	564	464	821	564	464	-42
Κ. Τούμπας	271	312	797	920	1.055	1.170	902	789	1.170	902	789	-1
Σύνολο Ν. Σερρῶν	135.284	112.135	181.457	232.224	222.549	248.041	202.898	196.247	248.041	202.898	196.247	+8,1
» » »	67.667	55.969	94.362	122.770	—	—	—	—	—	—	—	—
» » »	67.617	56.166	87.095	109.454	—	—	—	—	—	—	—	—

+ Πρόκειται γὰ προσωρινή ἀπαρίθμηση τῶν κατοίκων τῶν νέων ἐπαρχιῶν τῆς Ἑλλάδος τὸ 1913 καὶ ὄχι γὰ στοιχεῖα ἀπογραφῆς.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6

Πληθυσμός τών αστικών και αγροτικών περιοχών του Ν. Σερρών κατά τις απογραφές του 1920 μέχρι του 1981.

Πληθυσμός	1920		1928		1940		1951		1961		1971		1981	
	Απόλυτοι Αριθμοί	%	Απόλυτοι Αριθμοί	%	Απόλυτοι Αριθμοί	%	Απόλυτοι Αριθμοί	%	Απόλυτοι Αριθμοί	%	Απόλυτοι Αριθμοί	%	Απόλυτοι Αριθμοί	%
Αστικός	14.564	13	29.640	16,3	34.766	15	37.207	16,7	40.626	16,4	41.091	20,3	46.317	23,6
Ήμιαστικός	25.716	22,9	56.703	31,2	76.041	32,7	74.286	33,4	79.132	31,9	48.554	23,9	38.038	19,4
Αγροτικός	71.855	64,1	95.114	52,5	121.417	52,3	111.056	49,9	128.283	51,7	113.253	55,8	111.892	57
Σύνολο	112.135	100	181.457	100	232.224	100	222.549	100	248.041	100	202.895	100	196.247	100

ΠΙΝΑΚΑΣ 7

Ο Πληθυσμός του Ν. Σερρών κατά ομάδες ηλικιών κατά τις απογραφές 1928-1981

Έτος Απογραφής	Ηλικία				Ηλικία	
	0-14	15-64	65 και άνω	Σύνολο	15-19	60-64
1928	60.293	113.524	7.449	181.266	21.787	4.818
1951	74.698	134.872	12.338	221.908	24.935	7.642
1961	73.595	149.713	16.364	239.672		
1971	58.268	124.104	20.516	202.888	14.752	10.236
1981	47.030	123.606	25.488	196.144	14.883	7.169
Σε εκατοστιαίες αναλογίες %						
1928	33	63	4	100	12	2,6
1951	34	61	5	100	11	3,4
1961	31	62	7	100		
1971	29	61	10	100	7	5
1981	24	63	13	100	7,6	3,7

ΠΙΝΑΚΑΣ 8

Πληθυσμός του Ν. Σερρών κατά ομάδας ηλικιών και κατά φύλο κατά τις απογραφές 1928-1981

Έτος απογραφής	Φύλον	Σύνολο ατόμων					Μή δηλωθείσα ηλικία - άτομα
		0-14	15-64	65 και άνω	15-19	60-64	
1928	Άρρενες	31.268	59.436	3.475	94.179	11.432	3.284
	Θήλειες	29.025	54.088	3.974	87.087	10.356	2.534
	Σύνολο	60.293	113.524	7.449	181.266	21.787	191
1951	Άρρενες	38.124	63.195	6.187	107.506	12.662	3.929
	Θήλειες	36.574	71.677	6.151	114.402	12.273	3.713
	Σύνολο	74.698	134.872	12.338	221.908	24.935	641
1961	Άρρενες	37.699	71.077	7.056	115.832		
	Θήλειες	35.896	78.636	9.308	123.840		
	Σύνολο	73.595	149.713	16.364	239.672		8.369
1971	Άρρενες	29.760	62.456	8.820	101.036	6.976	5.068
	Θήλειες	28.508	61.648	11.696	101.852	7.776	5.168
	Σύνολο	58.268	124.104	20.516	202.888	14.752	10.236
1981	Άρρενες	24.185	62.463	11.311	99.959	7.761	3.287
	Θήλειες	22.845	61.163	14.177	98.185	7.122	3.882
	Σύνολο	47.030	123.626	25.488	196.144	14.883	7.169

ΠΙΝΑΚΑΣ 9

Οικονομικός ένεργος και μη ένεργος πληθυσμός του Ν. Σερρών κατά τις απογραφές 1928-1981

Έτος Απογραφής	Σύνολο πληθυσμού	Ένεργος	Μη Ένεργος	Αναλογία %	
				Ένεργου	Μη ένεργου
1928	181.457	72.946	108.511	40,2	59,8
1951	222.549	96.075	126.474	43,2	56,8
1961	248.041	135.163	112.878	54,4	45,6
1971	202.898	90.028	112.870	44,4	55,6
1981	196.247	81.996	114.251	41,8	58,2

ΠΙΝΑΚΑΣ 10

Ένεργος πληθυσμός του Ν. Σερρών κατά κατηγορία Οικονομικής δραστηριότητας κατά τις απογραφές 1928-1981

Έτος άπογραφής	Γεωργία		Βιομηχανία Βιοτεχνία		Λοιπές δρα- στηριότητες		Σύνολο
	Απόλυτοι άριθμοι	%	Απόλυτοι άριθμοι	%	Απόλυτοι άριθμοι	%	
1951	72.983	76	7.387	8	15.706	16	96.076
1961	112.956	83	6.472	5	15.735	12	135.163
1971	66.724	74	5.896	7	17.408	19	90.028
1981	47.456	58	7.960	10	26.580	32	81.996

ΠΙΝΑΚΑΣ ΙΙ

Ομάδες κλάδων οικονομικής δραστηριότητας στο Ν. Σερρών

Φύλο	Σύνολο	Γεωργία Κτηνο- τροφία Δάση 'Αλιεία	'Ορυχεία	Βιομηχανία Βιοτεχνία	'Ηλεκτρι- σιμός ύ- δρευση άρδευση	Οικόδο- μηση Δημ. Έργα	'Εμπόριο 'Εστιατό- ρια Ξενοδο- χεία	Μεταφο- ρές 'Απο- θήκευση 'Επικoi- νονίες	Τράπεζες 'Ασφάλειες	Λοιπές ύπη- ρεσίες	Νέοι	Δέν δήλω- σαν κλάδο Οίκον. δραστηρι- ότητας
'Απογραφή 1981												
'Αμφοτέρων	81.996	47.375	81	7.960	130	6.201	6.372	2.689	1.322	6.943	2.304	619
'Αρρενες	55.979	29.291	81	6.133	100	6.101	4.856	2.628	881	4.183	1.381	344
Θήλειες	26.017	18.084	—	1.827	3	100	1.516	61	441	2.760	1.023	375
'Απογραφή 1971												
'Αμφοτέρων	90.028	66.584	140	5.896	216	3.168	5.072	2.384	588	5.188	792	
'Αρρενες	55.168	36.368	140	4.576	200	3.144	4.116	2.316	424	3.420	464	
Θήλειες	34.860	30.216	—	1.320	16	24	1.156	78	164	2.768	328	
'Απογραφή 1961												
'Αμφοτέρων	135.163	112.199	757	6.472	193	2.976	3.354	1.678	498	5.381	1.647	
'Αρρενες	75.481	57.591	750	4.375	181	2.940	3.061	1.644	332	3.772	835	
Θήλειες	59.682	54.608	7	2.097	12	36	293	34	166	1.617	812	

ΠΙΝΑΚΑΣ 12

Φυσική κίνηση του πληθυσμού του Ν. Σερρών κατά τα έτη 1928-1981

Έτος	Γάμοι		Γεννήσεις		Θάνατοι		Θάνατοι κάτω του έτους	
	Άπόλυτοι αριθμοί	έπί 1000 κατοίκων	Άπόλυτοι αριθμοί	έπί 1000 κατοίκων	Άπόλυτοι αριθμοί	έπί 1000 κατοίκων	Άπόλυτοι αριθμοί	έπί 1000 γεννηθέντων ζώντων
1928	1.528	8,4	7.746	42,6	3.027	16,7	618	79,8
1956	2.071		5.789		1.577		268	46,3
1961	2.017	8,1	2.705	10,9	1.602	6,5	190	70,2
1971	1.600	7,8	2.858	14	1.637	8,1	69	24,1
1981	1.399	7,1	2.261	11,5	1.940	9,9	35	15,5